

Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 15.12.1960, sp. zn. 11 Co 365/60, ECLI:CZ:MSPH:1960:11.CO.365.1960.1

Číslo: 40/1962

Právní věta: Postup odvolacího soudu v případě, že ve sporu o zaplacení manka proti více kolektivně hmotně odpovědným zaměstnancům nepodali odvolání všichni žalovaní a že odvolání nepodal ani žalobce.

Soud: Městský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 15.12.1960

Spisová značka: 11 Co 365/60

Číslo rozhodnutí: 40

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Náhrada škody zaměstnancem, Odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, Řízení před soudem

Předpisy: 71/1958 Sb. § 6
§ 9

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 40/1962 sb. rozh.

Postup odvolacího soudu v případě, že ve sporu o zaplacení manka proti více kolektivně hmotně odpovědným zaměstnancům nepodali odvolání všichni žalovaní a že odvolání nepodal ani žalobce.

(Rozhodnutí Městského soudu v Praze z 15. prosince 1960, 11 Co 365/60)

Žalobou o zaplacení manka domáhal se žalující podnik na žalovaných kolektivně hmotně odpovědných zaměstnancích zaplacení částky 12 460,- Kčs.

Obvodní soud pro Prahu 4 žalobě vyhověl, přičemž při určení podílů jednotlivých žalovaných postupoval podle § 9 odst. 1 a 4 zák. č. 71/1958 Sb.

Městský soud v Praze rozhodnutí soudu prvního stupně změnil tak, že u některých kolektivně hmotně odpovědných žalovaných určil vyšší podíl na náhradě škody, než jak jej určil soud prvního stupně, a to i u těch žalovaných, kteří sami odvolání do rozsudku soudu prvního stupně nepodali a ohledně nichž se žalující podnik sám také neodvolal.

Z odůvodnění:

O postupu soudů v případě, že za vzniklou škodu odpovídá více zaměstnanců, má ustanovení § 6 odst. 2 věta druhá zák. č. 71/1958 Sb. Podle cit. ustanovení rozhodne soud - odchylkou od zásady jinak podle občanského soudního řádu platné, byť i výslovně nevyjádřené, že soud je vázán návrhy stran - bez zřetele na návrhy účastníků.

Jde tu o speciální procesní ustanovení, které má omezenou platnost pro nároky vyvozované ze zák. č. 71/1958 Sb. Neplatí proto pro nároky zda uvedené v plném rozsahu obecné ustanovení občanského soudního řádu. Při výkladu cit. ustanovení nutno pro jeho procesní důsledky vycházet z ustanovení hmotného práva; toto procesní ustanovení je nutno vykládat tak, aby se naplnil účel zák. č. 71/1958 Sb.

Důsledky zásady vyjádřené v cit. ustanovení se netýkají jen ustanovení § 405 o. s. ř., jak bylo vyloženo již ve stanovisku občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu 1 Ec 41/59, uveř. pod č. 34/59 Sbírky rozhodnutí čs. soudů (srov. i směrnice pléna Nejvyššího soudu z 9. 11. 1961 č. Pls 2/61 uveř. pod č. 64/61 Sbírky rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR) a výroku rozsudku, ale celého řízení o nárocích podle zák. č. 71/1958 Sb., tedy i řízení odvolacího. V duchu zásady jednoty řízení platí také pro odvolací soud zásada, podle níž soud při rozhodování o výši podílů jednotlivých zaměstnanců na náhradu škody není vázán návrhy účastníků a důsledek této zásady se v řízení před tímto soudem musí projevit i v tom, že na žalované zaměstnance je nutno pohlížet tak, že tu tvoří vlastně jedinou stranu, a proto procesní úkony činných žalovaných jsou účinné i pro ostatní žalované, jestliže nejsou činní. Ustanovení § 6 odst. 2 věta druhá zák. č. 71/1958 Sb. je tady vlastně určitou novelizací nejen ust. § 405 o. s. ř., ale i § 178 o. s. ř., která připouští, aby soud nepovažoval rozsudek za pravomocný, i když ze žalovaných nepodali někteří odvolání; výjimka § 178 o. s. ř. se takto zužuje, neboť neplatí pro případy, kdy více zaměstnanců se zřetelem k ustanovení § 6 odst. 2 věty druhé cit. zák. musí tvořit jedinou procesní stranu.

Takto změnilo ustanovení § 6 odst. 2 věta druhá cit. zák. procesní postavení všech žalovaných, kteří - vzhledem k tomu, že odvolací návrh se může dotknout všech žalovaných, tedy i těch, kteří odvolání podali a ohledně nichž ani žalující podnik odvolání nepodal - mají postavení účastníků řízení. Důsledkem toho je, že odvolací soud může zavázat jednotliví žalované - i když sami odvolání nepodali - k vyššímu podílu na náhradě škody, než jak ji určil soud prvního stupně; odvolací soud tu podle zásady vyslovené v § 6 odst. 2 větě druhé cit. zák. může - bez zřetele na návrhy účastníků - stanovit nový rozvrh náhrady škody, odchýlně od rozsudku soudu prvního stupně. Nejde tu o reformatio in peius (srov. § 184 odst. 2 o. s. ř.), nýbrž o nový rozvrh náhrady škody, který odvolací soud provede vzhledem k tomu, že při určení výše náhrady škody není ani tu vázán návrhy účastníků.

Shora uvedené řešení z hlediska procesně právního je v souladu i s hlediskem hmotně právním. Smlouva o kolektivní hmotné odpovědnosti, z níž závazky jednotlivých žalovaných zaměstnanců na náhradu škody vznikají - a jen tato smlouva může v případě více žalovaných zaměstnanců o zaplacení manka přicházet v úvahu - je smlouva obsahově jednotná pro všechny zúčastněné (srov. shora cit. směrnice pléna Nejvyššího soudu uveř. pod č. 64/61 Sbírky rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR); podle ní je pracovní závazek o udržování provozovny v bilanční rovnováze uložen více pracovníkům tak, že již podle smlouvy jsou všichni povinni společně udržovat bilanční rovnováhu a tedy i společně účtovat a všichni zúčastnění zaměstnanci odpovídají společně za manko podle zásad uvedených v § 9 zák. č. 71/1958 Sb. Musí se tedy tyto hmotně právní zásady projevit svými procesně právními důsledky potud, že na všechny žalované zaměstnance je třeba hledět tak, že tu tvoří vlastně jedinou stranu, a proto procesní úkony činných společníků jsou účinné i pro ostatní společníky, jestliže nejsou činnými.

Tento výklad ustanovení § 6 odst. 2 věty druhé není v rozporu se shora cit. směrnicemi pléna

Nejvyššího soudu, v nichž se zastává stanovisko, že ustanovení § 6 odst. 2 neplatí co do rozsahu u kolektivní hmotné odpovědnosti podle § 9. Tím bylo řečeno, že neplatí jen hmotně právní ustanovení § 6, a to vzhledem k tomu, že pro stanovení rozsahu náhrady škody v případě kolektivní hmotné odpovědnosti platí zvláštní úprava, odlišná od úpravy rozsahu náhrady škody v případě individuální hmotné odpovědnosti a podle níž platí zásada dělené odpovědnosti, která je při určení podílu a výšky náhrady odstupňována podle významu a odpovědnosti zastávané funkce. Ustanovení § 6 však obsahuje - vedle ustanovení povahy hmotně právní (srov. odst. 1, odst. 2 věta první, odst. 3) - i ustanovení procesní povahy, které upravuje postup v řízení soudním (odst. 2 věta druhá), jak bylo již shora uvedeno. Toto ustanovení platí ovšem i v případě kolektivní hmotné odpovědnosti podle § 9.

Srov. stanovisko Nejvyššího soudu 1 Cp 57/62, uveř. pod běž. č. 8/62 „Výběru“ (Cp 14/62-1).